

Theoretische orthopedagogiek (H002389)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 7.0

Studietijd 210 u

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2025-2026

A (semester 2)

Nederlands

Gent

zelfstandig werk

hoorcollege

excursie

werkcollege

Lesgevers in academiejaar 2025-2026

Vandevelde, Stijn

PP10

Verantwoordelijk lesgever

Colins, Olivier

PP10

Medelesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2025-2026

[Bachelor of Science in de pedagogische wetenschappen \(afstudeerrichting klinische orthopedagogiek en Disability Studies\)](#)

stptn 7

aanbodsessie A

[Schakelprogramma tot Master of Science in de pedagogische](#)

7

A

[wetenschappen \(afstudeerrichting klinische orthopedagogiek en Disability Studies\)](#)

[Vorbereidingsprogramma tot Master of Science in de pedagogische](#)

7

A

[wetenschappen \(afstudeerrichting klinische orthopedagogiek en Disability Studies\)](#)

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Orthopedagogiek, theorievorming.

Situering

Dit opleidingsonderdeel is gesitueerd in het derde bachelorjaar van de Bachelor of Science in de Pedagogische Wetenschappen, afstudeerrichting Klinische Orthopedagogiek en Disability Studies.

Inhoud

In dit opleidingsonderdeel worden volgende onderwerpen behandeld:

- algemene organisatie van de orthopedagogiek;
- ontstaan en naamgeving van de orthopedagogiek in Europa;
- ontstaan van de orthopedagogiek in Nederland en België;
- evolutie van de orthopedagogiek;
- theorie van organisatie en management;
- de orthopedagogische grondvormen, strategieën, methodiek en didactiek;
- beeldvorming, diagnose, handelingsplanning en evaluatie;
- de wetenschappelijke stromingen in de orthopedagogiek;
- de holistische, integratieve en postmoderne orthopedagogiek;
- het bestuderen van een standaardwerk en auteur theoretische orthopedagogiek;
- het bestuderen van het beleid en de organisatie van het hulpverleningsaanbod in Vlaanderen, met aandacht voor vernieuwende initiatieven in de orthopedagogische werkvelden.

Begincompetenties

Dit opleidingsonderdeel bouwt verder op Pedagogische basisbegrippen en contexten, Orthopedagogiek : praktijk, onderzoek en beleid

Eindcompetenties

1 De grondmechanismen van de orthopedagogische werkvelden (zowel

(Goedgekeurd)

- residentiële, ambulante als inclusieve werkvormen) analyseren en in relatie brengen met de historische, maatschappelijke, politieke en juridische context.
- 2 De ontwikkeling van de orthopedagogische theorievorming en haar basisconcepten situeren in een historisch en maatschappelijk perspectief (met inbegrip van verbandingen met o.a. de pedagogiek en de biomedische wetenschappen).
 - 3 Pedagogische processen, ontwikkelingen en voorzieningen vanuit een internationaal perspectief benaderen.
 - 4 Theoretische en empirische kennis (bronnenmateriaal) zoeken en selecteren in functie van een pedagogische vraagstelling of handelingssituatie.
 - 5 Wetenschappelijke informatie systematisch verzamelen, opzoeken, interpreteren, integreren en presenteren.

Creditcontractvoorwaarde

Toelating tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is mogelijk na gunstige beoordeling van de competenties

Examencontractvoorwaarde

Dit opleidingsonderdeel kan niet via examencontract gevolgd worden

Didactische werkvormen

Werkcollege, Excursie, Hoorcollege, Zelfstandig werk

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

Via hoorcolleges (met een aantal gastsprekers) krijgen de studenten een eerste inzicht.

Dit inzicht wordt verdiept via zelfstandig werk aan de hand van leerboeken en artikels die de gegeven leerstof vanuit een eigen invalshoek bekijken. Er wordt één belangrijke auteur in "kartel" en onder begeleiding grondig besproken [werkcollege].

Daarnaast worden het beleid, de organisatie van de hulpverlening en een thema relevant voor de orthopedagogiek bestudeerd tijdens een "studieweek" (excursie) van 2 tot 4 dagen (aanpassingen mogelijk), waarin de studenten aan een aantal activiteiten/bezoeken deelnemen.

Dit opleidingsonderdeel gaat uit van verantwoord gebruik van generatieve artificiële intelligentie (GAI). Tijdens de lessenreeks wordt toegelicht wat hieronder verstaan wordt.

Studiemateriaal

Type: Handboek

Naam: De integratief-holistische orthopedagogiek van Professor Eric Broekaert

Richtprijs: € 26

Optioneel: nee

Taal : Nederlands

Auteur : Vandeveld, S., Naert, J., De Schauwer, E., Meulewaeter, F., Van Hove, G., De Clercq, L., & Vanderplasschen, W.

ISBN : 978-9-04413-552-7

Online beschikbaar : Nee

Beschikbaar in de bibliotheek : Ja

Beschikbaar via studentenvereniging : Ja

Gebruik en levensduur binnen het opleidingsonderdeel : regelmatig

Gebruik en levensduur binnen de opleiding : regelmatig

Gebruik en levensduur na de opleiding : regelmatig

Type: Handboek

Naam: Inleiding in de orthopedagogiek.

Richtprijs: € 35

Optioneel: nee

Taal : Nederlands

Auteur : Ruijsenaars, W., van den Bergh, P., Ghesquière, P., Knorth, E., Knot-Dickscheit, J. & Vandeveld, S.

ISBN : 978-9-46371-378-8

Online beschikbaar : Nee

Beschikbaar in de bibliotheek : Ja

Beschikbaar via studentenvereniging : Ja

Gebruik en levensduur binnen het opleidingsonderdeel : intensief

Gebruik en levensduur binnen de opleiding : regelmatig

Gebruik en levensduur na de opleiding : regelmatig

Type: Reader

Naam: Capita selecta uit "Kopstukken van de Orthopedagogiek" (van der Ploeg)
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Bijkomende info: De capita selecta zullen via Ufora ter beschikking worden gesteld.

Type: Excursie

Naam: Excursie/studieweek
Richtprijs: € 60
Optioneel: nee
Bijkomende info: De prijs van de studieweek/excursie wordt tussen 50 en 75 euro ingeschat.

Referenties

- Broekaert, E. & Levering, B. (1998). Orthopedagogiek: vragen en visies. Tijdschrift voor Orthopedagogiek, September 1998.
- De Ruyter, P.A. (2015). Een algemene orthopedagogiek. Antwerpen, Apeldoorn: Garant.
- Goudena, P., de Groot, R. & Janssens, J. (2014). Orthopedagogiek: State of the art. Antwerpen, Apeldoorn: Garant.
- Kok, J.F.W. (1997). Specifiek opvoeden. Orthopedagogische theorie en praktijk. Utrecht: De Tijdstroom.
- Knorth, E. J. (2017). Over de identiteit van de hedendaagse orthopedagogiek. Paper gepresenteerd op Symposium 'De integratieve handelingsorthopedagogiek revisited', Gent, Belgium (https://pure.rug.nl/ws/files/54784240/Over_de_identiteit_van_de_hedendaagse_orthopedagogiek_lezing_10_oktober_2017_Gent.pdf)
- Ter Horst, W. (1980). Algemene orthopedagogiek: proeve van een theorie-concept. Kampen: Uitgeversmaatschappij J. H. Kok.
- Vanderplasschen, W., De Schauwer, E., & Vandeveld, S. (Eds.) (2015). 50 jaar opleiding Orthopedagogiek aan de UGent. Gent: Academia Press.
- Van der Ploeg, J.D. & Bruininks, A. (1994). Identiteit van de orthopedagogiek. Tijdschrift voor Orthopedagogiek, November 1994.
- Van Hove, G. (1999). Van Gennep's kritische orthopedagogiek: 20 jaar later. In H. T. Habekothé (Red.), Kortom: Orthopedagogiek. Bundel ter gelegenheid van het afscheid van Prof. Dr. A.T.G. van Gennep (pp. 49-60). Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

Aangevuld met recente wetenschappelijke artikelen uit nationale en internationale tijdschriften, waaronder Orthopedagogiek: Onderzoek en Praktijk.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

- Interactieve ondersteuning via Ufora;
- Op afspraak.

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijke evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijke evaluatie

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Werkstuk

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is enkel mogelijk in gewijzigde vorm

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Schriftelijke evaluatie: combinatie van open en gesloten vragen.

Niet periode-gebonden evaluatie:

Vorm:

(1) Van de kartelgroepen: paper (meer informatie volgt via UFORA).

(2) Van de studiereis: opdracht (meer informatie volgt via UFORA)

Frequentie: (1) voor de kartelgroepen worden 2 inhoudelijke bijeenkomsten georganiseerd / (2) de studiereis vindt plaats gedurende 2-4 dagen (aanpassingen

mogelijk).

Omschrijving tweede examenkans:

De tweede examenkans voor het deel rond de kartelgroep bestaat uit het schrijven van een individuele paper waarin kritisch gereflecteerd wordt over één van de kartel-auteurs.

De tweede examenkans voor het deel rond de studiereis bestaat uit het schrijven van een paper (in overleg met lesgever af te spreken) op basis van een aantal bezoeken/activiteiten.

Feedback: wordt voor zowel de periode-gebonden en niet-periodegebonden evaluatie georganiseerd op de voorziene feedbackdagen.

Eindscoreberekening

Een combinatie van periodegebonden evaluatie (50%) en niet-periodegebonden evaluatie (25% voor niet-periodegebonden evaluatie van het werk in de kartelgroep en 25% niet-periodegebonden evaluatie van de studiereis).

Deelresultaten waarop de student minstens de helft van de punten verworven heeft, kunnen overgedragen worden naar een volgende examenperiode binnen hetzelfde academiejaar. Deelresultaten worden nooit afgerond.

Wanneer men niet deelneemt aan de evaluatie van één of meer onderdelen kan men niet meer slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel en wordt het eindcijfer teruggebracht tot het hoogste niet-delibereerbare cijfer (7/20) indien het eindcijfer hoger ligt.

Het eindcijfer is het gewogen gemiddelde van de verschillende onderdelen.

Studenten kunnen voor dit opleidingsonderdeel enkel slagen wanneer ze voor alle onderdelen minimum 10/20 behalen.

Wanneer studenten voor minstens één van de onderdelen minder dan 10/20 behalen dan gelden onderstaande regels:

- Indien men voor minstens één onderdeel van de evaluatie een 8/20 of 9/20 behaalt, kan men niet slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. Als de eindscore toch een cijfer van 10 of meer op 20 zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-geslaagd cijfer, nl. 9/20.
- Indien men voor minstens één onderdeel van de evaluatie minder dan 8/20 behaalt, kan men niet slagen voor het geheel van het opleidingsonderdeel. Als de eindscore toch een cijfer van 8 of meer op 20 zou zijn, wordt dit teruggebracht tot het hoogste niet-delibereerbare cijfer, nl. 7/20.